N°. 2115. 1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG, 7 APRIL.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden, worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 6 April.

Van twee nieuwe en gewigtige momenten in de Badensche quæstie moet aanteekening worden gehouden: 1°. van de intrekking van het groothertogelijk besluit van 7 November ll.; 2°. van het vertrek des graven van Leiningen naar Rome.

Wij maken van die beide momenten in de opgegevene volgorde melding, omdat de intrekking van het genoemde besluit, geheel onverwachts, aan het definitief vertrek des heeren van Leiningen is voorafgegaan, niettegenstaande tot zijne reis reeds sinds langen tijd was besloten, en er van de opheffing van het besluit van 7 November vroeger geene de minste sprake was geweest. Ziehier wat er van de zaak is, gelijk wij die uit zekere bronnen hebben leeren kennen. Men kan er op nieuw uit leeren, hoe moeijelijk en onaangenaam vaak de pozitie is van eenen overigens welligt niet geheel kwalijk gezinden Vorst.

Het groothertogelijk ministerie had dan besloten den graaf van Leiningen naar Rome te zenden, zoo het hoette om de hangende quæstie met den H. Stoel te vereffenen. Wilde het ministerie in gemoede daartoe werkzaam zijn? Wij zullen die vraag onbeantwoord laten, maar slechts aanstippen 1°. dat het kennis droeg van het vaste voornemen van den H. Stoel om geene onderhandelingen met de Badensche Regering aan te knoopen, zoolang het besluit van 7 November niet opgeheven was; 2°. dat den graaf van Leiningen, een vreemdeling in het kanonieke regt, een der hevigste tegenstanders van den Aartsbisschop van Freiburg tot leermeester in dat regt, door de Badensche Regering, gegeven was. Men leidde hieruit af, hoe opregt gemeend het verlangen was, om onderhandelingen aan te knoopen en om ze, *casu quo*, tot een gewenscht rezultaat te brengen.

Intusschen vertrekt, weinigen tijd later, de buitengewone gezant en alle bladen maken er melding van. Naauwelijks echter is hij vertrokken, of daar gewordt hem eene telegrafische depêche, die hem naar Karlsruhe terug roept; en een ieder aan 't vragen, wat dat mag beteekenen? Wat het beteekent? Wij gaan het zeggen.

Onze lezers herinneren zich de pauselijke breve dd. 9 Januarij ll. aan Mgr. von Vicari, waarbij de H. Vader alle hulde bragt aan het gedrag van den edelen belijder des geloofs en, hem tot volharding aanmoedigende, tevens met ronde woorden te kennen gaf, dat, zoolang de Aartsbisschop van Freiburg aan de vervolgingen bleef blootgesteld, die den 7 November tegen hem verordend waren geworden, de H. Stoel in geene onderhandelingen zou kunnen treden, ter vereffening van het hangende geschil. Zóó getrouw nu werd de Groothertog van Baden door zijne ministers en zijne omgeving op de hoogte gehouden van wat ten aanzien der zaak in quæstie voorviel, dat hij zelfs van het bestaan der pauselijke breve niet eens kennis droeg, en derhalve nog veel minder weten kon, van de vervulling van welke voorwaarde de H. Vader het openen van onderhandelingen afhankelijk had gesteld. Doch toen de graaf van Leiningen vertrokken was, zie, daar gewerd toen den Groothertog van eene vertrouwde zijde een afschrift van de pausselijke breve, bij welker lezing hem de oogen open gingen, en hij ontwaarde, aan welke onaangename bejegening de achterhoudendheid van zijne ministers en zijne omgeving zijnen afgezant bloot moest stellen. In de gemoedsstemming, waarin deze ontdekking hem gebragt had, begeeft hij zich naar den juist vergaderden ministerraad, waar hij aan zijn gemoed lucht geeft, de terugroeping van den graaf van Leiningen beveelt en staande voets het besluit ter opheffing van de verordening van 7 November doet redigeeren. Aan deze bevelen wordt onverwijld gevolg gegeven. De buitengewone gezant keert naar Karlsruhe terug, om echter, terstond nadat de opheffing van het meermalen genoemde besluit geteekend zal zijn, zijne reis, als nu geschied is, te hervatten. En zoo wordt derhalve het raadselachtige geheel opgehelderd, dat er in hetgeen laatstelijk in het Badensche voorviel, gelegen was.

Of de ontvangen les voor de Badensche ministers voldoende is geweest? Helaas, neen! Wanneer men het opheffings-besluit leest, dan kan men daar niets anders uit opmaken dan dit: Wij heffen het besluit op, omdat wij er geene kans toe zien het toe te passen. Men is er evenwel in geslaagd het in zulke, voor den Aartsbisschop van Freiburg grievende en beleedigende, uitdrukkingen te stellen, dat deze het zich ten pligt moest rekenen, daartegen op de nadrukkelijkste wijze te protesteeren. Hij heeft dat gedaan in de volgende bewoordingen:

»Aan het ministerie van Binnenlandsche Zaken.

»Op de geëerde aanschrijving van het ministerie van Binnenlandsche Zaken dd. 27 dezer maand N°. XI, heb ik de eer te antwoorden: In de opheffing der ordonnantie van 7 November des vorigen jaars erken ik alleenlijk een daad van regtvaardigheid van wege de groothertogelijke hooge Regering. 't Is te hopen, dat ze zich ook op de gevolgen der bewuste ordonnantie moge uitstrekken. Maar daarentegen moest het mij met innige smart vervullen, dat in het besluit van 25 dezer maand gewag werd gemaakt van een »maatregel ter bescherming der Staatsinstellingen tegen de aanmatigingen van den Aartsbisschop." Onmogelijk kan ik de uitoefening mijner kerkelijke pligten, door volksregtelijke overeenkomsten, en de Staatswet gewettigd, en de vervulling mijner opperherderlijke pligten, als een poging van aanmatiging bestempeld zien. Ik moet daartegen plegtig protesteeren, overtuigd voortdurend de Staatswetten geëerbiedigd, zoowel als mijne kerkelijke pligten heiliglijk vervuld te hebben, en die steeds heilig te zullen blijven vervullen. Daarop steunende zal ik, gelijk tot dusverre, voortdurend stiptelijk naar de leerstukken en voorschriften der Katholieke Kerk mijne opperherderlijke pligten vervullen; bijzonderlijk daar de H. Vader, wien ik op zijne bede mijne verantwoording gezonden heb, mij in eene breve dd. 9 Januarij ll. daartoe herhaaldelijk heeft aangemaand, en ik moet alzoo hierin volharden tot zoolang het Opperhoofd der Kerk mij niet het volgen van eene andere rigting voorschrijft. Omtrent de zending van een afgezant naar Rome, in den persoon van den graaf van Leiningen, ten einde met den H. Stoel te onderhandelen wegens eene eindregeling der katholieke kerkelijke zaken — daarover kan ik niet anders dan mijne blijdschap betuigen, met den hartelijken wensch, dat het doel dier zending spoedig en ter bestendiging van een duurzamen vrede tusschen Staat en Kerk bereikt worde. Slechts door een ware, de wederzijdsche vrijheid en zelfstandigheid eerbiedigende en beschermende eendragt tusschen Staat en Kerk kan immers het algemeen heil bevorderd worden.

»Freiburg, 29 Maart 1854.

»(get.) † HERMANN."

Daarenboven, moge het vervolgings-dekreet van 7 November ll. al opgeheven zijn, de kwellingen en vervolgingen nemen daarom nog geen einde. Wij zullen ter bevestiging daarvan, eenige staaltjes van Badensche willekeur geven, die tevens ten treffendste leeren, van welke gevoelens het goede Badensche volk voor zijnen geestelijken Opperherder vervuld is.

De Aartsbisschop, zoo dikwijls hij zich in den laatsten tijd naar de kerk begaf, werd steeds door eene groote volksmenigte te gemoet gegaan, welke hem onder het gezang van geestelijke liederen alsdan vergezelde. Dat *gezang* op de straat werd echter verboden; wat niet belette dat den volgenden Zondag eene veel talrijker menigte den Kerkvoogd afhaalde en hem nu, onder het storten van gebeden, kerkwaarts geleidde. Maar ook het *bidden* op de straat werd verboden. Een ontelbare schaar geloovigen werd nu den derden Zondag knielend langs den weg gezien, om bij het voorbijgaan van den grijzen Aartsbisschop zijnen herderlijken zegen te ontvangen en hem naar den Dom te volgen. Aldus openbaarden zich ten laatste de gevoelens van het volk en aldus blijven zij zich voortdurend openbaren. En, waar het beste deel des volks aldus zijnen geestelijken Herder aanhangt, mag men daar niet, met de *Köllnische Zeitung*, beweeren, »dat tegen zulk eene innige godsdienstige verknochtheid met gewone politiemaatregelen niets is uit te rigten?"

Men schrijft ons uit 's Hage, dd. 4 April:

»De *Staats-Courant* van heden geeft, onder het buitenlandsche nieuws, het laatste mandement van den Aartsbisschop van Parijs, en de *officieele Courant* doet dat stuk van de volgende woorden voorafgaan:

»»De Aartsbisschop van Parijs heeft openbare gebeden »verordend voor den voorspoed der Fransche legermagten »in het Oosten. In het daartoe uitgevaardigde mandement »van den 29 Maart wordt de oorlog tegen Rusland voor»gesteld *als een heilige krijg*, *als een nieuwe kruistogt*. »Terwijl onlangs nog door het Fransche gouvernement »aan Keizer Nikolaas met zoo veel bitterheid verweten »werd, *dat hij een godsdienstoorlog predikte*, geschiedt »zulks thans openlijk door een der hoofden van de Ka»tholieke Kerk in Frankrijk, door een man, die dikwerf »blijken heeft gegeven van een milde denkwijze *en van* »*niet-instemming met ultramontaansche beginselen*."

»Wanneer het der regering ernst is, om een zuiver neutraal standpunt in het hangende Europeesche geschil in te nemen, dan worden dergelijke woorden, *door haar orgaan gesproken*, inderdaad onverklaarbaar. Men is gewoon geraakt de *Staats-Courant* steeds te ontmoeten daar, waar het geldt de afkeuring van alles wat uit den boezem der Katholieke Kerk voortkomt; maar die ijver gaat te ver, als men, om zijn weinig verholen wrevel tegen het Katholicismus bot te vieren, de belangen van het vaderland daardoor in gevaar brengt. Of meent de redaktie van de *Staats-Courant*, dat het in haar oog zoo afkeurenswaardig mandement in de wereld is gezonden zonder voorkennis der Fransche regering? Daaromtrent kan bij niemand twijfel bestaan.

»Hetgeen onlangs voorviel in de zitting der Tweede Kamer; de woorden door den minister van Buitenlandsche Zaken uitgesproken, en die door al de dagbladen *anders* zijn opgevat, dan ze nu in het *Bijblad* te lezen staan, dit alles moest tot waarschuwing dienen, om, na eene eerste politieke fout, er geen tweede, van niet mindere beteekenis te begaan.

»De *Staats-Courant* vergete niet, dat het tegenwoordig tijdsgewricht te gewigtig is, om *thans nog* te azen op venijn tegen de Katholieke Kerk. Door daarop te azen, zal zij aan deze laatste geen schade doen, maar anderen desniettemin grootelijks kunnen benadeelen."

Men leest in het *Mozaik* van den Gids:

»Indien de bewering juist ware, dat Rusland in den strijd tegen de Porte alleen de bescherming der christelijke godsdienst bedoelde, en zich geene suprematie over een groot gedeelte van de onderdanen des Sultans wilde aanmatigen, dan zoude niets eenvoudiger en rationeeler zijn geweest, dan dat de Czaar zich had aangesloten aan Frankrijk en Engeland om *gezamentlijk* de gelijkstelling van *alle* Christenen met de Muselmannen te vorderen. Dat de russische politiek verre is van dergelijke vrome en belangelooze drijfveeren, is thans voor niemand, die oogen heeft om te zien en ooren om te hooren een geheim meer. Achter de dikkere godsdienstige mazen, begint het fijngeweven web der moskovitische staatkunde duidelijk door te schijnen, en 't ware te veel gevergd, wanneer men wenschte ons thans nog *dupe* te maken van een schoon voorwendsel. — Het is niet de eerste keer, dat de godsdienst behendig wordt geëxploiteerd ter bereiking van staatkundige oogmerken; Nederland herinnert zich nog te duidelijk de Aprildagen van het vorige jaar, om zulks niet te weten. En zoo men nog twijfelen mogt, hoe weinig welkom de *bevrijders* en *beschermers* zijn aan de stammen, ter wier redding zij aansnellen, men roepe zich de vroegere invallen der Russen in de Vorstendommen voor den geest, en het tooneel van plundering en verwoesting, dat zij er meer dan eenmaal hebben aangerigt."

Het schijnt dat het Belgische gouvernement de voorgedragen wetten betrekkelijk het armbestuur en de liefdadige stichtingen in deze wetgevende zitting niet in openbare beraadslaging zal laten komen. Alzoo zou eene diskussie, die den strijd tusschen de Staatspartijen in Belgie weder zou kunnen aanwakkeren, vooreerst vermeden worden. Intusschen heeft de Bisschop van Brugge, Mgr. Malou, een vlugschrift uitgegeven, waarin hij hoofdzakelijk bewijst, »dat de liefdadige inrigtingen in Belgie thans niet tot wereldlijke inrigtingen kunnen worden gemaakt zonder den geest der bestaande wetten te schenden en zonder aan te druischen tegen het oordeel en de wenschen dergenen, die met 's lands belangen het best bekend zijn."

Onder anderen zegt de prelaat: »Algemeen wordt thans erkend dat de stoffelijke aalmoes, wanneer zij niet met de geestelijke aalmoes gepaard gaat, aan de behoeftigen weinig baat, en dat de van Staatswege ingestelde armbesturen aan de vrienden der armen weinig vertrouwen inboezemen en derhalve weinig giften ontvangen, wanneer zij zich gedragen als louter burgerlijke instellingen zonder verband met het godsdienstig beginsel.

»In dit opzigt heeft ons gouvernement aan de publieke opinie hulde gedaan, door in de aanhangige wetsontwerpen eene bepaling voor te stellen, dat voortaan in elk armbestuur een geestelijke ambtshalve en krachtens de wet zitting zal hebben. Deze bepaling is onvereenigbaar met het streven om aan den openbaren onderstand een geheel wereldlijk karakter te geven; zij wordt dan ook door de voorstanders van het nieuwe stelsel bestreden, maar door de vrienden der Christelijke liefdadigheid geprezen. De minister van Justitie, die, onzes oordeels, in zijne voordragt te weinig voor de vrije (of partikuliere) instellingen van liefdadigheid gedaan heeft, verdient dank omdat hij den moed gehad heeft om het zoogezegd wettige stelsel der openbare liefdadigheid op dit punt te logenstraffen; maar het is te betreuren, dat hij een zoo wel aangevangen werk niet heeft durven voltooijen."

Het voorloopig verslag betreffende het ontwerp van wet tot regeling van het armbestuur.

II.

Wij vervolgen heden de mededeeling van het voornaamste, wat in de algemeene beschouwingen van het voorloopig verslag voorkomt.

§ 3. Hetzelfde verschil van gevoelen als vroeger heeft zich ook nu omtrent den eisch van artikel 195 der Grondwet kenbaar gemaakt.

Betreffende de beteekenis van het woord *armbestuur* is alweder gewezen op den oorsprong van dat artikel, op de daaromtrent bij de grondwetsherziening in het jaar 1848 gewisselde stukken, op de gevolgtrekking uit het onderscheid van dit en de artt. 191 en 194 der Grondwet te trekken, en is de meerderheid tot het besluit gekomen, dat onder het woord *armbestuur* in de eerste zinsnede, althans in zooverre het als een onderwerp van wettelijke regeling mag worden beschouwd, niet kan bedoeld zijn dat armbestuur, hetwelk uit den aard der zaak en in verband met de scheiding van Kerk en Staat opgedragen is aan de Christelijke liefdadigheid, maar alleen dat, hetwelk van de Regering of van den Staat uitgaat.

Het is daarom met eenige bevreemding opgemerkt, dat in de Memorie van Toelichting, met ter-zijde-stelling van al hetgeen daaromtrent is voorgevallen, de bedoeling van art. 195 der Grondwet in het midden wordt gelaten; en dat de Regering zich daar bepaalt tot de opmerking dat, naar hare overtuiging, dat vraagstuk noch door de letter van het voorschrift, zooals het daar ligt, noch door zijne geschiedenis op stellige wijze wordt opgelost, zoodat »de wijze dier regeling, bij gemis van nadere duidelijke aanwijzingen, overgelaten is aan de wijsheid en het oordeel van den gewonen wetgever." Deze gevolgtrekking scheen eenigzins te ver te zijn gedreven. Want, hoe men ook over de letter van dit artikel en over de bij de grondwets-herziening in 1848 gewisselde stukken moge denken, er scheen toch altijd in den bij die herziening voorgezeten hebbenden geest een leiddraad te moeten worden gevonden tot de rigtige interpretatie van dat artikel. Die geest nu was onloochenbaar die van eerbiediging der nationale regten en vrijheden en van volkomene zelfstandigheid van al wat tot de Kerk behoort en van haar uitgaat. Het ware te betreuren, zoo hierop geen acht mogt worden geslagen. Enkele leden zouden zelfs art. 195 der Grondwet gewijzigd willen hebben, indien daarin geen andere dan die onbeperkte en alles omvattende zin lag.

Ook het jaarlijks te geven verslag was hier weder een punt van gezette overweging.

Eenige leden hebben breed uitgemeten het belang van den Staat en het nut, welke gelegen zijn in eene naauwkeurige en uitgebreide statistiek van den toestand der armoede. Dit belang eischt, volgens hen, en regtvaardigt tevens de bij de wet voorgeschrevene opgaven. De Regering zoude in hare dure verpligting te kort schieten, zoo zij ook alle toezigt over kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid, die, gebruik makende van haar onbeperkt regt, ook verderfelijk voor de maatschappij zouden kunnen werken, prijs gaf.

Vele leden hebben echter in dit gevoelen niet kunnen deelen. Naar hunne wijze van zien is de wettelijke regeling der kerkelijke en bijzondere liefdadigheid in art. 195 uitgesloten, en behoeft dien ten gevolge het verslag niets anders te bevatten, dan hetgeen de Regering op haar gebied heeft verrigt. Dit is de ware uitleg van de woorden »*de verrigtingen dienaangaande*" welke dadelijk op het voorgaande slaan. Er moest ook tot regt verstand van dit onderwerp worden gelet op de uitdrukking *verrigtingen*, welke in het stelsel van ter-zijde-stelling der wettelijke liefdadigheid, wel niets anders kunnen zijn dan de daden van de Regering zelve en niet die van de kerkelijke instellingen van weldadigheid. Wordt dit beginsel eens aangenomen, zoo als de Regering beweert dat door haar gedaan is, dan is het geen vereischte dat, naar de bepaling der Grondwet, het verslag trede in de verrigtingen van de diakoniën, en is dan ook het vragen van mededeeling onnoodig en niet geregtvaardigd, hoe wenschelijk deze op zich zelve moge zijn. De eenige vraag, welke hier dus te beantwoorden valt, die namelijk, of het *regt* bestaat om zulke mededeelingen te eischen, moet door de meerderheid in ontkennenden zin worden beantwoord.

Maar gesteld dat eischen was volgens de Grondwet geoorloofd, dan nog zou het de vraag zijn, of de diakoniën niet moesten geëerbiedigd worden in hare eigenaardigheid, en of het staatkundig kan zijn deze bevoegdheid in de wet, onder bepaling van straffen tegen weigerachtigheid, op te nemen. Bij velen schijnen verkeerde denkbeelden van de gevolgen eener gedwongene aanvrage (waarbij het zonder kontrôle altijd aan een waarborg van genoegzame juistheid en volledigheid ontbreken zal) te bestaan. Het is reeds zoo dikwijls gezegd: weigerachtigheid is het gevolg van vrees voor toenemende inmenging van staatswege; eene vrees, welke aangroeit naar gelang de wettelijke bepalingen in gestrengheid toenemen, die op hare beurt, bij strikte gevolgtrekking, in dien zin moeten toenemen naar mate er meer geweigerd wordt. En wat zou daarvan eenmaal het gevolg kunnen zijn? Overdrijving der straffen, gebruik van den sterken arm, algemeen misnoegen en belemmering der armverzorging. Wierd er dus veel waarde aan de bedoelde opgaven gehecht, men zou langs den weg van gemeen overleg en welwillendheid, naar het gevoelen van de meerderheid, tot betere resultaten komen.

Enkele leden betreurden het zelfs, dat dergelijke bepalingen niet ten gevolge van overleg met de verschillende gezindheden en met hare volle goedkeuring in de wet hadden kunnen worden opgenomen.

Anderen hielden het er voor, dat er in het algemeen te veel prijs op die mededeelingen gesteld wordt, want, hoe men het ook moge aanleggen, eene volkomene waarachtige bekendheid met den toestand der armoede in het gansche land is een van de vele droombeelden, welke niet te bereiken zijn.

Er waren evenwel ook leden, die zich op de in de Memorie van toelichting ontwikkelke gronden ook ten dezen aanzien met de Regering konden vereenigen. Zij konden hier geen krenking van eenig regt der gezindheden vinden, maar zagen in de bij het wets-ontwerp gevraagde mededeelingen de voldoening aan de burgerlijke verpligting der Regering om politie over de armoede en de inrigtingen daarmede in verband uit te oefenen.

§ 4. Het beginsel om de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid aan te nemen, als uitsluitend belast met de zorg voor de armen, is ook bij dit ontwerp, op het voetspoor van de behandeling der vorige ontwerpen, beschouwd uit het oogpunt van eene rigtige staatshuishouding. Ook uit dit oogpunt behoort, naar het inzien der meerderheid, bij het zamenstellen van eene wet tot regeling van het armbestuur, de armverzorging geheel te worden overgelaten aan de godsdienstige liefdadigheid. De regelen der wetenschap paren zich aan de lessen der ondervinding om deze opvatting waar te maken. Het bewijs der verderfelijke werking van de *wettelijke liefdadigheid* is bij ondervinding gebleken in Engeland, waar, onder het stelsel van staatsarmenzorg, het aantal behoeftigen en noodlijdenden steeds klimmende geweest is. Hetzelfde verschijnsel is te bespeuren in die oorden van ons vaderland, waar armverzorging door subsidiën als anderzins het meest op de burgerlijke overheid rust. Tegen deze bedroevende uitkomsten staan zegevierend over de reeds in het Voorloopig Verslag omtrent het vorig wets-ontwerp aangevoerde bevindingen in Schotland, en de ondervinding ook hier te lande van de toeneming der godsdienstige liefdadigheid in streken, waar vroeger gesubsidieerde instellingen van weldadigheid opgehouden hadden subsidie te trekken.

Het mag hier de aandacht ook niet ontgaan dat, waar het beginsel der godsdienstige liefdadigheid niet zuiver wordt toegepast, maar naast deze ook eene wettelijke in meerdere of mindere mate wordt aangenomen, de prikkel bij vele besturen tot een rigtig en zuinig beheer zal verminderen en de zucht tot afschuiving van den last der armverzorging integendeel vermeerderen. Het is dus waar, wat door vele bevoegde beoordeelaars verkondigd wordt: de staatsarmenzorg doodt de vrijwillige liefdadigheid en leidt onvermijdelijk tot eene armenbelasting.

Beantwoordt nu deze voordragt in allen deele aan deze vooropgezette beschouwingen? Zeer vele leden meenden dat zulks het geval niet is. Het ontwerp verlaat, naar hunne reeds uitgedrukte meening, het in de Memorie van Toelichting aangenomen begrip; het behelst bepalingen, die de kiem eener Staatsarmenzorg met zich dragen, die het denkbeeld eener verpligte ondersteuning van Staatswege bij den arme zouden kunnen doen wortel vatten, die zelfs de regeling van den onderstand den gemeentebesturen ten pligt schijnen te maken, en waaruit de gegronde vrees ontstaat, dat de uitkomst de verwachting zal bedriegen, en niet zijn langzame trapsgewijze overgang tot de vrijwillige, maar tot de verpligte armenzorg. Daarin nu zullen dus wijzigingen moeten worden gebragt.

Enkele leden gingen zelfs verder. Naar hun oordeel moest die overgang onmiddellijk plaats hebben. Door den loop, dien de gang der zaken betreffende de armverzorging genomen heeft, is men zoodanig op den verkeerden weg geraakt, dat er geen ander middel in hun oog tot redding scheen te bestaan dan een stoute greep en plotselinge verlating van dien ingeslagen weg, aangenomen zelfs dat daardoor tijdelijke krenking van belangen zou kunnen plaats grijpen.

Enkele leden waren echter van een geheel tegenovergesteld gevoelen. Bij hen toch bestond de ernstige vrees, dat hetgeen de meerderheid zich van de volkomen vrije liefdadigheid voorstelt, een niet voor verwezenlijking vatbaar ideaal is; zij rekent te veel op de godsdienstige liefdadigheid en op den invloed der Kerk; de uitkomst zou te laat kunnen bewijzen, dat zij zich misrekend had.

Deze beschouwingen gaven aanleiding tot eene wisseling van gedachten over het pauperisme. Vele leden meenden, dat men zich van deszelfs toestand overdrevene denkbeelden schept; dat het, ofschoon er redenen mogten zijn, om te wenschen, dat de toestand der armoede minder uitgebreid ware, veelal met te zwarte kleuren wordt afgemaald. Er is wel eens gesproken van meer dan 20 millioen schats jaarlijks aan de armen ten offer gebragt, verbazende getallen van ondersteunde behoeftigen zijn opgegeven. Evenwel zijn er schrijvers, die gewezen hebben op de oorzaak dier verkeerde uitkomsten, namelijk het onbedachte gebruik van onjuiste opgaven, waarop bijv. dezelfde persoon drie of meermalen wordt geteld, en sommen voorkomen, als tot onderstand van behoeftigen verstrekt, die op de jaarlijksche rekeningen als omgezette kapitalen waren geboekt. Een van de leden der Commissie van Rapporteurs meende als eigen opmerking hierbij te mogen voegen, dat gemelde schrijvers zich daarentegen aan de overdrijving van verkleining van het pauperisme hadden schuldig gemaakt, en dat de vermindering van verarming juist niet gestaafd werd, als men gedurende het laatste twintigtal jaren de vermeerdering der bevolking vergeleek met de vermindering van de opbrengsten der verbruik-belastingen.

Wat betreft den geringen invloed der Kerk, hebben enkele leden, zonder eenig oordeel over de andere gezindheden te durven vellen, gemeend op den toestand van het Hervormde kerkgenootschap, in verband tot de vermeerdering van het pauperisme, te moeten wijzen. Men behoort ter juiste waardering van dit punt niet te vergeten, dat ook de heilzame invloed van die Kerk geleden heeft ten gevolge van de zich in zoo sterke maat verspreid hebbende begrippen der vorige eeuw; dat daarmede ook in ons land hand aan hand zijn gegaan de vermeerdering van het ongeloof en de vermindering van de godsdienstige liefdadigheid. De daaraan onvermijdelijk gepaarde toeneming van het zedenbederf was eene voorname oorzaak van de vermeerdering der armoede, en het moest dan ook aan die verderfelijke beginselen geweten worden, dat bij de kerkelijke besturen zelve de kerkelijke tucht was verslapt, en de armbedeeling op ondoelmatige wijzen geschiedde, die de strekking hadden, om de eigene veerkracht der behoeftigen uit te dooven, de armoede te vermeerderen en het vertrouwen op de kerkelijke instellingen te knakken.

In het Nommer van den *Economist* van deze maand, door de Bruijn Korps uitgegeven, vinden wij een zeer belangrijk artikel, waaruit met cijfers wordt bewezen, dat de in- en uitvoer van Hamburg, dien van geheel Nederland overtreft.

Wij meenen de aandacht van onzen handel daarop te moeten vestigen. De schrijver toont aan, dat over het zevenjarig tijdvak van 1846—1852 de invoer van de Nederlanden tot dien van Hamburg staat als 1:1,03, de uitvoer als 1:1,19, in- en uitvoer te zamen als 1:1,09. Onder de Hamburgsche in- en uitvoeren worden echter ook de passagiers-goederen opgenomen, dat in Nederland het geval niet schijnt te zijn. In 1852 bedroegen die in Hamburg niet minder dan, uitvoer ƒ 4,476,447 en uitvoe 4,445,937. Trekt men echter deze sommen van den in en uitvoer af, dan nog overtreft de handel van Hamburg dien van ons geheel land.

De schrijver treedt in zeer verschillende belangwekken de bijzonderheden, die de vergelijking der statistieke van handel en scheepvaart van ons land en de groo handelsstad aanbieden, welke voor geen uittrekken va baar zijn en die wij, indien onze ruimte het ons toelie gaarne hadden overgenomen. Steeds echter binnen de eng grenzen gedrongen, waarin de zegelwet de Nederland sche dagbladen houdt, kunnen wij niet anders dan on lezers met aandrang naar het genoemde tijdschrift ve wijzen, het betreurende, dat de journalistiek hier t lande zoo gebrekkig moet blijven, omdat de schatki er eene belasting van ongeveer 50 pCt. van heft en me van de nietige som geen afstand wil doen, welke d ongehoorde belasting in de schatkist stort.

In het aangewezen artikel zal men vooral zien, o hoe vele landen Hamburg handel drijft, waarmede w

in volstrekt geene betrekking staan. De lezing van het artikel kan voor onze handelaars uiterst nuttig zijn.

(*N. R. C.*)

Z. M. heeft den titulairen kapt.-luit. ter zee, Jhr. G. A. Tindal, op zijn verzoek, met den laatsten dezer, eervol ontslagen als direkteur van het depôt van kaarten, plans, modellen, enz., bij het departement van marine, en van lid der kommissie tot het examineren van zee-officieren, enz., en hem, wegens het geheel en onherstelbaar verlies van het gezigtsvermogen in beide oogen, met 1 April a. s. op een pensioen gesteld van ƒ 2558 's jaars; terwijl verder aan hem als eene bijzondere gunst, zonder gevolgtrekking voor anderen, de titulaire rang van kapt. ter zee verleend is. Wijders is met ingang van 1 April a. s. de betrekking van direkteur van het depôt van kaarten, plans, modellen, enz., bij het departement van Marine, opgedragen aan den bij dat departement als inspekteur voor 's rijks stoomvaartdienst gedetacheerden luit. ter zee 1e kl. H. Huygens, en benoemd tot lid van de kommissie tot het examineren van zee-officieren en adelborsten, alsmede van stuurlieden, zoo tot de marine als tot de koopvaardij behoorende, de luit. ter zee 1e kl. W. J. C. ridder Huyssen van Kattendijke.

Z. M. heeft 1°. J. H. Cornelder erkend als konsul van Griekenland te Rotterdam; 2°. benoemd tot offic. van gez. 3e kl. J. R. de Brouwer en A. W. J. Zubli; 3°. aan J. P. Mahlstede, J. W. Roeloffs Valk, G. D. Boerlage en G. B. Meijes, behoudens ieders regt, daaronder ook begrepen het eigendomsregt van den Staat, koncessie verleend tot droogmaking van de Legmeerplassen, en is de bij besluit van 19 Julij a. p. benoemde kommissie ter vervaardiging van een nieuw plan tot droogmaking dier plassen ontbonden, en zijn mitsdien de leden dier kommissie eervol ontslagen, onder dankbetuiging voor de uitmuntende wijze, waarop die kommissie hare taak heeft vervuld.

Op den 4 dezer is door den min. van Binnenl. Zaken ingetrokken de koncessie, op den 26 Okt. 1852 aan J. H. Graswinkel, te Delft, verleend tot het graven van een kanaal uit de grachten van Coevorden, ten oosten van Dalen, door de Noord- en Zuidbarger veenen tot de grenzen van Hannover.

'S GRAVENHAGE, 5 April. De gemeenteraad alhier heeft, in zijne zitting van gisteren, met 21 tegen 9 stemmen aangenomen een voorstel van Burg. en Weth., tot aanbouw van twee vleugels aan het stedelijk badhuis, waarvan de kosten geraamd zijn op ƒ 92,000; zullende tot vinding dier kosten nader de middelen door Burg. en Weth. worden voorgedragen.

Ook is in die zitting breedvoerig beraadslaagd over het verzoek van den heer Maxwils, tot bekoming van afschriften van stukken, benoodigd voor het door hem en op zijne kosten namens de gemeente in te stellen regtsgeding tot vernietiging van het kontrakt, in der tijd door het stedelijk bestuur met den tegenwoordigen ondernemer, den heer Goldsmid, gesloten. Met 19 tegen 10 stemmen is besloten aan den heer Maxwils de verlangde afschriften van stukken te verleenen.

— Men verneemt dat J. Verbeek, te Wateringen, gisteren namens de wed. Goeijenbier aldaar, de eerste nieuwe aardappelen aan HH. MM. den Koning en Koningin heeft aangeboden.

— Het schip *Watergeus*, van de 's Gravenhaagsche reederij, is gisteren morgen in goeden staat te Brouwershaven binnengekomen, zijnde dit het schip waarvan in de Engelsche dagbladen melding is gemaakt, van de reis binnen 87 dagen van Liverpool naar Sidney, in Australie, te hebben volbragt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 5 April. Het gerucht heeft zich verspreid, dat een senaatsbesluit het licht zal zien, waarbij, zoo lang de oorlog duurt, aan het gouvernement met opheffing van alle vrijheden, een diktatorielen magt zou worden verleend.

— Donderdag aanstaande, verlaat prins Napoleon Parijs, en de maarschalk de Saint-Arnaud zal aanstaanden Maandag op reis gaan. De *Moniteur Algérien* behelst eene proklamatie van den maarschalk, waarin de soldaten verkondigd wordt, dat zij zullen vechten met de Engelschen, Turken en Egyptenaren, en herrinnerd daarbij dat de soldaten van den sultan reeds genoegzaam waren om voordeelen op de Russen te behalen, men voorspelt hun *à fortiori* overwinningen. Daarna wordt verklaard, dat de keizerlijke adelaar zijn vlugt herneemt, niet om Europa te heroveren, maar om het tot rust te brengen, en hij eindigt met den kreet: *Leve de Keizer!*

— In de zitting der wetgevende vergadering van den 4 dezer is de aanvrage van gouvernementswege tot vervolging in regten van den graaf de Montalembert, door 184 leden toegestaan geworden; slechts 51 leden hebben zich tegen de aanvrage der regering verklaard De uitslag is dus, gelijk men het van den eersten dag af kon verwachten.

Onderscheidene sprekers, hebben naar aanleiding van het gunstig rapport door de kommissie uitgebragt, het woord gevoerd. Velen hebben, zich met nadruk tegen de magtiging verklaard. Ook de graaf de Montalembert heeft het woord opgevat, op zijne gewone belangwekkende wijze, en zijn gedrag op welsprekende wijze geregtvaardigd; doch toen hij ten slotte gewaagde van despotismus, en eenige toespelingen maakte op de konfiskatie der goederen van het Huis Orleans, is de heer Baroche, een der gouvernements-kommissarissen opgestaan, om tegen de woorden van den heer de Montalembert te protesteeren.

Onder de vier leden, die zich tegen het verleenen der gevraagde magtiging verklaarden, was ook de heer Belmontet, een oud vriend des Keizers, welke de zaak der familie Buonaparte steeds heeft voorgestaan, ook toen zij hopeloos scheen en schier een voorwerp van bespotting was geworden. Hij zeide onder anderen, dat het tegenwoordige gouvernement, met den volksgeest instemmende en als uit den boezem der natie opgerezen, ver boven partijtwisten verheven stond, en sterk genoeg was om de overblijfselen der oude staatspartijen met lankmoedigheid te kunnen behandelen. Hij berispte den buitensporigen ijver dergenen, die eerst Napoleonsgezind geworden waren, toen de zaak van Napoleon de zege behaalde, en die nu, gelijk de spreker zich uitdrukte, den verloren tijd schenen te willen inhalen. Hij herinnerde de groote diensten, door den heer de Montalembert, na de Februarij-omwenteling, aan de zaak der maatschappelijke orde en ook aan die des Keizers bewezen. Hij laakte den bekenden brief scherp, maar zeide dat het in het algemeen beter was beleedigingen dan diensten te vergeten, en dat hij thans inzonderheid de honende gezegden van den heer de Montalembert vergeten wilde, omdat deze ontkende te hebben medegewerkt tot de openbaarmaking van den brief, en omdat hij onlangs met de geheele Kamer voor het wets-ontwerp had gestemd, waarbij het gouvernement gemagtigd werd eene geldleening van 250 millioen te sluiten. Hij bezwoer ten slotte de ware vrienden des Keizers, geene nieuwe verdeeldheid in het Wetgevend Ligchaam en in het land te weeg te brengen, en degenen niet terug te stooten, die van eene toenadering tot het gouvernement niet afkeerig waren, maar integendeel hetzelve in deze gewigtige tijdsomstandigheden met opregte medewerking wilden ondersteunen.

— Een Russisch schip, dat te Marseille in de haven wilde binnenloopen, is gewaarschuwd geworden en heeft alzoo gelegenheid gehad te ontsnappen.

— De heer von Hübner, Oostenrijksch gezant bij het Fransche Hof, heeft, blijkens eene mededeeling in den *Moniteur*, aan Keizer Napoleon een eigenhandigen brief overgegeven van zijnen [illegible] Frans Josef.

— De Engelsche vloot heeft de reede van Kjöge verlaten en is zuidwaarts gestevend.

— Men wil dat door de vereenigde eskaders die den 24 Maart de Zwarte Zee weder zijn binnengezeild, eenige Russische schepen, aan de monden van den Donau gestationneerd, ten einde de vrije vaart te verhinderen, zijn in den grond geboord.

— De gérant van het dagblad *La Presse* verscheen Zaturdag voor de 7e kamer, om zich te verantwoorden wegens een tegen hem, door het dagblad *l'Univers* gerigte aanklagt, betreffende een honend artikel, waarin aan de redaktie van laatstgenoemd dagblad scheen te worden toegeschreven een met de letter A. R. onderteekende brochure.

De heer Mr. Leon Duval heeft de aanklagt ondersteund. De heer Mr. Jules Favre heeft de verdediging van den beschuldigde voorgedragen.

De regtbank heeft den gérant van *de Presse* tot 500 franks boete en in de kosten veroordeeld.

ENGELAND.

LONDEN, 5 April. De *Times* heeft de volgende depêche ontvangen van zijn korrespondent uit Berlijn:

»De hertog Georges van Mecklenburg Strelitz is alhier aangekomen met een brief van den Keizer van Rusland aan den Koning van Pruissen, in antwoord op de zending van den generaal Lindheim.

»De inhoud van den brief komt hierop neêr: Zoo Engeland en Frankrijk er in slagen, om van den Sultan de emancipatie der Christenen te verkrijgen, zal de Czaar de vorstendommen ontruimen, wanneer te gelijkertijd de geallieerde eskaders den Pontus Euxinus zullen verlaten.

— In den loop van deze week zullen 4000 man naar Gallipoli vertrekken, zonder Malta aan te doen.

— Men meldt uit Elseneur, 4 April. De Engelsche vloot ligt nog altijd te Kjöge. De Russen hebben het fort op het eiland Aland gesloopt.

— Men leest in den *Times*: »Dat onze jeugdige lezers, vooral die der hoofdstad, zorgvuldig aanteekening houden der uitwendige bewegingen en oorlogstoebereidselen. Dat zij de marschroute volgen der regementen welke zij naar het Oosten hebben zien scheep gaan, den dag dat zij hunne dierbare ouders of een zuster en broeder hebben vaarwel gezegd, wien zij misschien nimmer zullen wederzien; dat zij zich den dag herinneren toen zij hoorden spreken van het beleedigend antwoord van den Czaar op onze eischen, dat zij zich de boodschap der Koningin aan het Parlement herinneren, de adressen die het beantwoorden, en, indien zij dien hebben kunnen zien, den stoet die ze gisteren naar het paleis heeft gebragt; maar bovenal den eersten Zondag dat zij in onze kerken het gebed hebben gehoord, door de liturgie in oorlogstijd voorgeschreven. Dat zij in hun geheugen die feiten opstapelen en dat zij ze wèl overwegen, want, hoe mogelijk het zij dat zulks in weinige jaren geschiede, naar alle waarschijnlijkheid zal het lang duren alvorens zij het einde zien van wat heden begonnen is.

»Zestig jaren geleden wierpen wij ons met vuur en groote vermetelheid in een oorlog, tegen een volk dat wij geleerd hadden te haten en verachten, dat geheel alleen onder de natiën stond, dat wij uit onze koloniën en van ons grondgebied verjaagd hadden, dat tusschen gebergte en zeeën ingesloten, onder de onafgebrokene waakzaamheid onzer vloten was.

»Die met zooveel geestdrift, met zooveel vertrouwen op ons goed regt gevoerde oorlog duurde intusschen bijna eene halve eeuw, en vervulde Europa met rampen, verscheurde de bewoonde wereld.

»Thans hebben wij veeleer met een vasteland, dan met een Staat, veeleer met een groot gedeelte van het menschdom, dan met een volk te doen. Met meer dan ooit beperkte magt, met jaarlijks meer en meer verbeterde materiaal, werkzaamheid en manschappen, worstelen wij tegen een onuitputtelijke menschenmassa, die weinige behoeften heeft. Wij voeren oorlog tegen een Gouvernement welks binnenlandsch systema despotismus, en welks buitenlandsche politiek verovering is. Binnen 's lands verzet het zich tegen elken vooruitgang; buiten 's lands heeft het schier geen nederlaag ondervonden. Zestig jaren geleden meende men dat de verontwaardiging en zelfzucht van gansch Europa, al hare legers tegen het gevloekte Frankrijk, den algemeenen vijand zou vereenigen. Thans moet het duizende mijlen ver zich uitstrekkende grenzen en een ontoegankelijk, onbekend land aanvallen. Onze vijand besluit in zijn boezem de oorspronkelijke kiemen der zelfde stammen die vroeger de wereld bedreigden en veroverden. Toen men onlangs zeide dat die krisis voorlang voorzien was en wij slechts eene taak aanvaarden, die anders onzen opvolgers zou ten deel vallen en hunne krachten overtreffen, toen bewees men eeniglijk de grootheid der inspanning welke men van ons vergt en den langdurigen tijd, dien hare vervulling vereischen zal.

»Eenige door de fortuin begunstigde groote veldslagen en een terugkeer tot wijsheid van den Russischen raad, kunnen dezen oorlog tot een spoedig einde brengen; maar men kan zich niet ontveinzen, dat de grootheid der in deze worsteling betrokken mogendheden, de belangrijkheid der [illegible] welke zij heeft [illegible], en het gewigt der in het spel zijnde belangen, een even langdurigen en even toevalligen oorlog voorspellen, als een van die, waarvan de jaarboeken der wereldgeschiedenis het somber tafereel ophangen."

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 5 April. De hertog George van Mecklenburg Strelitz Generaal-majoor in Russische dienst en echtgenoot van de Grootvorstin Catharina, dochter van wijlen den Grootvorst Michaël, is te Berlijn aangekomen met een brief van den Czaar, in antwoord op den eigenhandigen brief des Konings.

Volgens de *N. Pr. Zeitung* biedt de Czaar in dit schrijven aan om vrede te maken en de Donau-vorstendommen te ontruimen, op voorwaarde dat de koncessien door de beide westersche mogendheden voor de Christenen in Turkije, van den Sultan verkregen, door een traktaat worden bevestigd en bovendien, dat de vereenigde eskaders de Zwarte Zee en den Bosphorus zullen verlaten. Zoo de westersche mogendheden en de Porte in het een en ander bewilligen, verklaart de Czaar bereid te zijn om het overige langs den weg der onderhandelingen in een te houden kongres, bij voorbeeld te Berlijn, verder nog te regelen.

Het valt niet te ontkennen dat er in deze tijding veel is dat verdacht moet voorkomen, vooral indien men de sluwe kunstgrepen der Russische politiek in aanmerking neemt. Daarenboven is de overbrenger dier tijding een handlanger van het Russische gouvernement, verwant aan de keizerlijke familie, en ook de plaats waar zij van daan komt, is weinig geschikt om eenig vertrouwen in te boezemen. De gezindheid van Pruissen, ten aanzien van het konflikt, hoe gemaskeerd ook, is te bekend, om hier niet op zijne hoede te zijn.

't Is waar, het Russische voorstel ziet er oogenschijnlijk vredelievend uit, en de Czaar komt met zijn oude bezorgdheid voor het welzijn der Christenen weder op het tapijt. Men weet echter thans maar al te goed, dat de bescherming der Christenen, slechts een voorwendsel is, waardoor niemand van eenig doorzigt zich meer zal laten blinddocken. De openbaar gemaakte korrespondentien tusschen de kabinetten van Londen en Petersburg hebben den toeleg van Rusland te duidelijk vaanden, dan dat er nu nog kans zou wezen, de Westersche mogendheden in dien Moscovischen strik te vangen.

Volgens de opmerking van een Belgisch blad, was het voor ongeveer drie maanden, dat de emancipatie der Christenen de basis uitmaakte der Oostersche quæstie, doch sedert is de toestand te zeer veranderd, zoodat die emancipatie nu slechts een ondergeschikte rol speelt in het konflikt. Doch eigenlijk en in het wezen der zaak is de emancipatie der Christenen nooit het doel, maar slechts het middel geweest door den Czaar aangegrepen, om zijn veroveringsplannen door te zetten. Gelijk de zaken thans staan geldt het de handhaving der traktaten, de vrijheid der Zwarte Zee en het opwerpen van een stevigen dam, ten einde den stroom, die uit Rusland naar Konstantinopel op weg is, te keeren. De Czaar maakt van dat alles geen woord melding, hij verzwijgt den diepen grond der quæstie, en schermt voort met zijn oude voorwendsels.

Het is niet te denken dat de westersche mogendheden zich door het nieuwe Moscovische voorstel, door Pruissische handen aangeboden, om den tuin zullen laten leiden, en de Oostersche quæstie op nieuw verwikkelen, in een reeks van onderhandelingen, die tot niets zullen leiden, en waardoor Rusland alleen tijd zal winnen voor de uitvoering zijner eerzuchtige ontwerpen, door Turkije te verzwakken, en Europa af te matten en het spoor bijster te maken.

Het schijnt voorts, vooral met het inzigt om Duitschland te misleiden, dat de Czaar hier te werk gaat. Zoo toch de mogendheden weigeren zijn voorslag gehoor te geven, wordt Oostenrijk, dat de ontruiming der vorstendommen heeft verlangd, er op gewezen, dat zulks niet afhangt van den Czaar, maar integendeel van de westersche mogendheden.

De *Constitutionel* verzekert van zijn kant dat zulk een voorstel wel geen ernst kan wezen, daar het reeds voor acht dagen in eenige Duitsche bladen stond te lezen, op het eigen oogenblik dat de Czaar zijne troepen over den Donau liet trekken.

BELGIE.

BRUSSEL, 5 April. De staat der Belgische schatkist begint tegenwoordig ernstige bezorgdheid te verwekken. Terwijl men verschilt over de vraag, aan wie het tekort te wijten is, erkent men algemeen dat er in moet worden voorzien. In de zitting der Kamer van Volksafgevaardigden van vooreergisteren zijn daartoe door eenige leden onderscheiden middelen aangegeven, naar aanleiding der diskussie over de begrooting van uitgaven voor het departement van finantien over 1855. Zoo berekende de heer Osy, dat het tekort thans eigenlijk 44 millioen franks bedroeg; en het beste middel tot aanvulling daarvan achtte hij eene verhooging der hoofdsom van alle belastingen over het loopende jaar met tien percent.

De Minister van Finantiën heeft zich over geen der voorgeslagen maatregelen uitgelaten, doch ontkende de behoefte aan buitengewone middelen niet.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 6 April.

BEVALLEN (3 April): E. M. W. Luning, geb. Cremer, D. A. M. van Santen, geb. Hendrichs, D. - E. Leepel, geb. Couzy, Z. - J. H. Gude, geb. Lamaison, D. — (4 April): C. H. van Tongeren, geb. Steenhagen, D.

OVERLEDEN (29 Maart): E. W. Veltgen, wed. J. U. Lamm, 79 j. — 31 Maart): Rijk Bakker, 52 j. — (1 April): C. W. de la Rive Rox, geb. Kellner, 34 j.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 5 April. Rogge. Verkocht: 144/2 ℔ Reval *f* 360 kont.; 144/2 ℔ Werder *f* 364 3/m. — Gerst. 129/2 ℔ Goursche *f* 245 6/w. — Moutwijn *f* 19,50; Jenever *f* 24,—; Amst. Proef *f* 25,25, per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting.

LONDEN, 4 April. *Veemarkt.* De aanvoeren blijven matig daarentegen de stemming voor Runderen en Schapen niet gunstig. Kalveren 2 d. hooger betaald. Varkens onveranderd.

Suiker. Ruwe vreemde soorten kalm.

Koffij. Ceylon, zoowel Plantage soorten als Native met meer zaken tot eene kleine prijsverbetering. Voor 1000 balen goed ordinair Native is 44 s. 6 d. a 45 s. 6 d. betaald.

Rijst. Minder begeerd met vaste prijzen.

Talk. Vast op 68 s. 6 d. voor Petersburger gehouden.

Granen. Tarwe tot de vermelde verhooging tot 8 a 10 s. op de prijzen van voor 8 dagen, gaat goed van de hand. Garst minder begeerd echter prijshoudend.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 5 April. Belg. leen. 2½ pc. —; 1840, 1842 4½ pc. 30; 1852 —; Spanje 1—3 pc. $16\frac{5}{16}$; Binnenl. 3 pc. 32½; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 57¼.

PARIJS, 5 April. Fransche 3 pc. 62.15; 4½ pc. 88.70; Bank-Aktien ——; 3 pc. Spanje binnenl. 4 pc. —; 4½ pc. Rusland —; Met. 5 pCt. —; Rom. Leening 1850 75½.

LONDEN, 6 April. Consols 87 a 87½; 3 pc. Spanje buitenl. 34 a —; 1 pc. dito 16⅞ a —; Comité-Bewijzen 3¼ a —; Passive 3¼ a —; Rusl. 5 pc. 89 a —; 4½ pc. dito 78 a —; Holl. 4 pc. 81½ a —; 2½ pc. 54 a —; Braz. 91 a —; Peru 4½ pc 54 a —; Gren. uitg. 5½ a —; id. werk. 16½ a —; 3 pc. Mexiko 23⅜ a —; 4 pc. Portugal 34 a —; Ecuador 3 a —; Wissel op Amst. —.—; Parijs —.—; Petersburg —.

WEENEN, 5 April. Met. 5 pc. 85⅜; id 4½ pc. 75¾; Bank-Aktien ——; Wissel op Londen 13.30, Amst. ——; Parijs —; Goud 42; Zilver 38.

BERLIJN, 5 April. 3½ pc. Pruissische Staatschuld —; 4½ pc. Rusland 75½; 5 pc. 90; Wissel op Londen 3/m. 6 Th. —; Parijs —; Amst. —; Ween. —; Petersb. 3/w. —.

HAMBURG, 5 April. Spanje 3 pc. 29¼; id. 1 pc. 16; Rusl. 5 pc. 85; Wissel op Londen 3/m. —.—; Amst. 2/m. —.—.

FRANKFORT, 5 April. Met. 5 pc. 59⅞; 3 pc. Spanje binnenl. 31⅝; id. 1 pc. 16½; Wissel op Londen 3/m. 117¼; Amsterdam —; Parijs 94⅛; Weenen 85⅝.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		5 APRIL 4½ u. gebl.	6 APRIL 4½ u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	54½	54	à	56	55¼
Dito Dito	3 〃	64⅞	65¼	〃	67¼	67
Dito Dito	4 〃	82	82	〃	84	83¾
O. I. Leening 1844	4 〃	81⅝		〃		
Amortis. Syndik.	3½ 〃	83	83⅛	〃	83⅝	
Handel-Maatschappij	4½ 〃		113	〃	115	115
Haarlemmermeer	5 〃			〃		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ 〃			〃		
〃 Holl. Spoorw.-M.	〃			〃		
Thesaurie	〃			〃		
Maatschappij van Weld.	4 〃			〃		
België	4½ 〃			〃		
Dito bij *Rothschild*	2½ 〃	44¼	44¼	〃	45	44¾
Frankrijk, Obligatiën	3 〃			〃		
Spanje, Onbep. Stukken	1 〃	16¾	$16\frac{11}{16}$	〃	$17\frac{7}{16}$	17¼
Dito	3 〃	34¾	34¾	〃	35	
Dito Binnenl. à 6/m.	3 〃	32⅝	32	〃	33	32½
Coupon-Bewijzen		3⅝	3½	〃	3¾	$3\frac{11}{16}$
Amortisable Schuld			3⅝	〃		
Portugal, te Londen	3 〃	31⅞	31½	〃	33⅛	32¾
Dito Uitgestelde				〃		
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5 〃	94¾	94¾	〃	97	96½
Dito Dito 1828 en 1829	5 〃	94⅜	94¾	〃	95¾	95¾
Cert. bij dito 1831 en 1833	5 〃	80½	82	〃	83	83
Dito	4½ 〃	77¼	78	〃	80½	80
Dito bij *Hope*	4 〃	71	73	〃		
Dito bij *Stieglitz en C*°.	4 〃	70	72	〃	72½	
Dito bij id. 5de Serie	6 〃			〃		
Certifikaten te Hamburg	5 〃	77		〃		
Inschrijving in Assignat.	6 〃			〃		
Certifikaten van dito	6 〃	60		〃		
Engelsche Russen				〃		
Polen, Certifikaten	4 〃		62	〃	63½	63½
Dito Aand. met Lot. fl. 500		128	135	〃		
Oostenrijk, Metalliek	5 〃	58⅝	57½	〃	60	59
Dito 1852	5 〃			〃		
Dito	2½ 〃			〃		
Dito Nieuwe 1847	2½ 〃	30⅛	29⅝	〃	31	
Dito 1851 en 1852	2½ 〃	30⅛	29⅝	〃	31	
Dito Nieuwe	5 〃	75½	75¾	〃	78½	78½
Dito La. B.	5 〃	75½	75¾	〃	78½	78½
Ween. Bank bij *Goll en C*°.	5 〃			〃		
Dito	4 〃			〃		
Aand. met Loting fl. 500	〃			〃		
Nieuwe dito . . fl. 250	〃			〃		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.		3¼	$3\frac{5}{16}$	〃	3¼	
Dito Orig.				〃		
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 〃			〃		
Denemarken, Leen. te Lond.	5 〃			〃		
Louisiana bij *Hope*	5 〃			〃		
Braziliën	5 〃	88⅞	88¾	〃	90	90
Dito 1843	4½ 〃			〃		
Mexiko	3 〃	22½	22⅝	〃	22¾	22⅝
Dito Onbepaalde		22½	22⅜	〃	22¾	22⅝
Peru	4½ 〃	53½	55¼	〃	57	57
Grenada, à £ 100	2¼ 〃	$16\frac{1}{16}$	16⅝	〃	17⅝	17½
Dito Uitgestelde		6⅛	$5\frac{15}{16}$	〃	6⅝	
Ecuador à £ 100			$2\frac{11}{16}$	〃	2¾	
Venezuela, à £ 100	3¾ 〃	24	24½	〃	25¼	
Dito Uitgestelde	1¼ 〃	10	10¼	〃	10¾	
Grieken, Bl. à £ 100	5 〃	4		〃		

Bij buitengewoon veel affaire, ondergingen de prijzen van meest alle genoteerde effekten, eene zeer aanzienlijke rijzing, door veelvuldige kooporders, welke op, zoo men zegt, vredelievende berigten zijn geëffektueerd.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 2¾ pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55½		Livorno	2/m.	*f* 37¾
»	zigt	» 55⅛		Napels		» 80½
Bordeaux	2/m.	» 55		Petersburg	»	» 1.60
»	½/m.	» 55⅝		Weenen	6/w.	» 24½
Madrid	3/m.	» 240		Augsburg	»	» 35⅜
Cadix	»	» 240		Frankfort	»	» 98⅝
Seville	»	» 237		Hamburg	2/m.	» $35\frac{1}{16}$
Bilbao	»	» 238		»	zigt	» $35\frac{5}{16}$
Lissabon	»	» 40¾		Londen	2/m.	» 11,52½
Porto	»	» 40¾		»	zigt	» 11,62½
Genua	2/m.	» 45¼		Rotterdam		» ⅛

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 5 April. F. J. Hoffman, Margaretha Simonetha, Wijnkoopersbaai. - P. W. de Vries, Mina, Suriname.

HELVOET, 5 April. W. H. Kramer, Watergeus, Banjoewangie, 1 v. Brouwershaven, gesleept door de stoomboot Kinderdijk.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 12en Febr., op 27° Z. Br., 8° W. L. Kortenaar, kapt. W. van der Plas, v. Batavia n. Rott.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

WIJNKOOPERSBAAY, Margaretha Simonetha, F. J. Hoffman: 8500 b. Koffij, 2214 k. Thee, 965 sch. Tin, 3366 b. Bindrott., N. H. M.

ROTTERDAM.

BANJOEWANGIE, Watergeus, W. H. Kramer. 6300 b. Koffij, 2066 kann. Suiker, 774 sch. Tin, 1800 b. Bindrottingen N. H. M.

WIJNKOOPERSBAAY, Theresia, L. van Geelkerken. 7800 b. Koffij, 320 b. Peper, 474 sch. Tin, 1643 b. Bindrottingen, N. H. M.

Advertentiën.

(3891) Heden overleed in den jeugdigen leeftijd van 22 jaren, voorzien van de genademiddelen der H. Kerk, mijne geliefde Echtgenoot ANNA MARIA THERESIA BONKE, mij uit eene korte doch gelukkige Echtverbindtenis drie kinderen nalatende.

J. A. M. VAN BERKEL.

ROTTERDAM, 4 April 1854.

(3887)

TE HUUR:

Een **OPTREKJE**, geschikt voor Zomer- en Winterverblijf, gelegen in het aangenaamste gedeelte van Hillegom. Des verkiezende ook **Kamers**, voorzien van alle gemakken. Te bevragen bij Mejufvr. de Wed. MULLER, te Hillegom.

Bloemen-Magazijn

VAN

A. VAN DER WURFT,

Lange St. Janstraat te Utrecht,

berigt, dat hij op nieuw voorhanden heeft een groot assortiment fijne **Zomerbloemen** voor Hoeden en Mutsen; vervaardigd alle soorten van **Bruidkapsels** en **Kransen** voor Jongejufvrouwen, **Jumelles**, **tours de tête Jardinières**, **Vaas-** en **Altaarbouquetten**, monteert Manden en Hangers met Bloemen en Vruchten in was, tegen de minste prijzen. (3888)

Rheumaticke Lijders

worden verzocht een weinig geduld te hebben; de aanvragen zijn zoo menigvuldig, dat het niet mogelijk is, aan allen te gelijk gevolg te geven en te kunnen antwoorden.

(3889) B.

(3890) *Er wordt ten spoedigste gevraagd* een bekwame **SMIDSKNECHT**, van de R. K. Godsdienst, het Boerenwerk en Paardenbeslaan vooral goed verstaande. Er bestaat gelegenheid om spoedig de Affaire over te nemen. In dat geval zal meer op bekwaam- en deugdzaamheid gelet worden dan op geld. Adres brieven *franco* onder letter H. aan het Bureau dezer Courant.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY, *zijn een uitmuntend middel voor Scorbutieke huidziekte.*

Uittreksel uit eenen brief van den heer Abitt chimist te Leamington gedagteekend 25 November 1852, aan den professor Halloway. »Mijnheer! Een man genaamd Jan Margoshis, te Leamington woonachtig in de regentstraat n°. 19, had sedert 8 jaar scorbutieke huiduitslag aan de lippen, en ten laatste verspreidde zich deze over het geheele benedenste gedeelte van het aangezigt, hij beproefde alle soorten van geneesmiddelen, doch alles te vergeefs; eindelijk werden hem deze pillen aanbevolen; deze bragten reeds de drie eerste dagen eenige verbetering in zijnen toestand voort, en korten tijd daarna was hij geheel hersteld.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 18.50, *f* 20.50.

Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1 85, *f* 3.00, *f* 7.05, *f* 13.85, *f* 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij A. P. Muus te *Utrecht*, en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablishment.*

(3615)

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.